

Målhierarki for Norges arbeid med tros- og livssynsfrihet

Dette målhierarkiet for utenriktjenestens arbeid med tros- og livssynsfrihet er utarbeidet for å styrke målstyringen av et komplekst område som har vokst kraftig. Målhierarkiet vil bli benyttet som et verktøy for å vurdere nye innsatser, initiativer og prosjekter med sikte på en bedre strategisk styring av porteføljen. Det tas foreløpig ikke sikte på å utvikle et samlet resultatrammeverk for målhierarkiet. Dette vil i stedet ivaretas ved de resultatrammeverk som utarbeides for hver enkelt avtaleinngåelse.

Samfunnsmål (Impact):
Enkeltindivider og grupper kan utøve sin tros- og livssynsfrihet og utsettes ikke for diskriminering på grunnlag av tro og livssyn
Effekt på målgruppe (Outcome) I: Enkeltindivider og grupper har rettsvern og lik tilgang til ressurser og tjenester slik at, i tråd med Agenda 2030, ingen utelates pga. tro eller livssyn Leveranser (Outputs): <ul style="list-style-type: none">• Enkeltindivider og grupper som tilhører tros- og livssynsminoriteter har likeverdig tilgang på grunnleggende tjenester, særlig <i>helse og utdanning</i>• Enkeltindivider og grupper som tilhører tros- og livssynsminoriteter har likeverdig rett til <i>fritt å velge yrke, motta rettferdig godtgjørelse og lik lønn for likt arbeid, sikre seg en anstendig levestandard og til å drive næringsvirksomhet</i>• Enkeltindivider og grupper som tilhører tros- og livssynsminoriteter har tilgang på <i>beskyttelse mot trakassering, vold og trusler og rettshjelpemidler</i>
Effekt på målgruppe (Outcome) II: Sivilt samfunn har handlingsrom til å utøve og fremme tros- og livssynsfrihet Leveranser (Outputs): <ul style="list-style-type: none">• Menneskerettighetsforsvarere og frie medier <i>dokumenterer og formidler</i> brudd på tros- og livssynsfrihet, andre brudd på religiøse minoriteters rettigheter, så vel som hvilke mønstre slike brudd følger• Religiøse ledere og aktører, ungdom og andre grupper og individer har <i>kunnskap og bevissthet</i> om retten til tros- og livssynsfrihet• Sivilt samfunn driver <i>påvirkningsarbeid</i> for inkludering av tros- og livssynsfrihet og religiøse minoriteters rettigheter i lovverk og politikk, og i implementering av lover og politikk i samsvar med tros- og livssynsfrihet• Sivilt samfunn kan operere åpent og har tilgang på inkluderende arenaer for <i>erfaringsutveksling, dialog, og samarbeid</i>
Effekt på målgruppe (Outcome) III: Nasjonale myndigheter og private aktører støtter opp om tros- og livssynsfrihet i lov og praksis Leveranser (Outputs): <ul style="list-style-type: none">• <i>Nasjonalt lovverk</i> beskytter og fremmer tros- og livssynsfrihet og tros- og livssynsminoriteters rettigheter (i samsvar med internasjonalt lovverk)

- *Nasjonale og lokale myndigheter og politikere* er talspersoner for tros- og livssynsfrihet og utformer, lovfester og implementerer politikk på en måte som respekterer retten til tros- og livssynsfrihet
- *Nasjonale og lokale myndigheter* sørger for at de ansvarlige for overgrep mot religiøse minoriteter blir stilt til rettslig ansvar
- *Utdanningssystemet* respekterer tros- og livssynsfrihet og at tros- og livssynsfrihet og religiøst mangfold inkluderes i pensum, lærerutdanning og undervisning
- *Offentlige institusjoner og privat næringsliv* diskriminerer ikke individer eller grupper på grunnlag av tros- og livssyn, og iverksetter opprettende tiltak der dette måtte skje

Effekt på målgruppe (Outcome) IV: Internasjonale aktører utfordrer og stiller til ansvar nasjonale aktører med hensyn til tros- og livssynsfrihet og religiøse minoriteters rettigheter

Leveranser (Outputs):

- *FN og andre internasjonale og regionale multilaterale aktører* fremmer tros- og livssynsfrihet i sitt arbeid
- *Norge* fremmer tros- og livssynsfrihet i politisk dialog og relevante bilaterale sammenhenger

Utgangspunktet for utenriks tjenestens støtte til tiltak for å fremme tros- og livssynsfrihet er artikkel 18 i FNs menneskerettighetserklæring: *Enhver har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å skifte religion eller tro, og frihet til enten alene eller sammen med andre, og offentlig eller privat, å gi uttrykk for sin religion eller tro gjennom undervisning, utøvelse, tilbedelse og ritualer.* Denne formuleringen dekker også retten til ikke å ha noen tro eller religion. Begrensninger i denne menneskerettigheten rammer ofte minoriteter. Slike begrensninger hindrer dem ikke bare i å uttrykke sin religion eller tro, men rammer dem ofte også både politisk, sosialt og økonomisk, og gjør dem svært sårbare. Arbeidet med å fremme tros- og livssynsfrihet vil derfor være innrettet mot behovene til de svakeste gruppene og individene i samfunnet. Det kan også innebære tiltak som utfordrer diskriminerende holdninger og praksis blant majoritetsbefolkningen. Slike tiltak, gjennom utdanning, arbeidsliv, ulike institusjoner, media og i det digitale rom, kommer alle grupper til gode, både flertalls- og mindretallsbefolkningen, og både menn og kvinner.

Det er viktig å være oppmerksom på at tros- og livssynsfrihet også har begrensninger, og ikke skal utøves slik at den innskrenker individers rettigheter på andre områder. Dette gjelder særlig der sårbarhet i forhold til tros- og livssynsfrihet sammenfaller med sårbarhet på andre områder, for eksempel kjønn, alder, seksuell orientering, m.m. Det er nødvendig å legge til grunn et gjennomgående kjønnsperspektiv. Departementet forventer at slike hensyn ivaretas i tiltak som får støtte.